

21 01 2011

Dj2 Nr. 15

A V I Z
la proiectul de Lege
pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(nr. 2395 din 02.09.2010)

Direcția juridică a examinat proiectul de lege specificat în titlu, conform art. 54 din Regulamentul Parlamentului și expune următoarele considerente.

I. Observații generale

Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

Conform notei informative proiectul are drept scop îmbunătățirea cadrului legal existent în domeniul combaterii infracțiunilor de ordin economico-financiar.

Deși acest proiect de lege a fost consultat cu unele autorități publice conform prevederilor art. 21 alin. (1) din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27.12.2001, nu este solicitată poziția societății civile, care în cazul respectiv credem că are o importanță preponderentă.

Cu toate că, anumite modificări și completări ale cadrului legislativ în vigoare vizat se impun, dat fiind realitățile sociale existente, considerăm totuși că argumentele invocate de autor în nota informativă sunt insuficiente și superficiale, iar proiectul nu este fundamentat pe deplin conform cerințelor art. 20 din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001. Astfel, autorul nu face o analiză amplă a condițiilor sociale ce au impus elaborarea prevederilor în cauză.

Făcînd o analiză a prevederilor proiectului de lege și raportîndu-l la cadrul legislativ în vigoare, menționăm următoarele.

Art. 260 alin. (1) din Codul fiscal nr. 1163-XIII din 24.04.97 prevede, **neprezentarea dării de seamă fiscale sau prezentarea tardivă** a acesteia se sancționează cu o amendă de 5% din suma impozitului sau taxei care urmează să fie vărsată la buget și care trebuie să fie indicată în darea de seamă fiscală menționată, în cazul în care perioada pentru care nu s-a prezentat darea de seamă fiscală nu depășește o lună, majorîndu-se, în cazul neprezentării ulterioare a dării de seamă fiscale, cu 5% din suma impozitului sau taxei care urmează să fie vărsată la buget și care trebuie să fie indicată în darea de seamă fiscală menționată, iar pentru acciz – cu 5% din suma accizului care trebuie să fie indicat ca fiind calculat pentru fiecare lună următoare sau cu o cotă din aceste 5% în cazul în care luna este incompletă. Totodată, în ansamblu, mărirea amenzii nu trebuie să depășească 30% din suma impozitului sau taxei.

Noțiunea dării de seamă este reglementată de art. 129 pct. 9) din Codul fiscal și reprezintă orice **declarație**, informație, calcul, notă informativă, alt document, care sînt prezentate sau trebuie să fie prezentate organului fiscal, privind calcularea, achitarea, reținerea impozitelor, taxelor, majorărilor de întîrziere (penalităților) și/sau amenzilor ori privind alte fapte ce țin de nașterea, modificarea sau stingerea obligației fiscale.

Categoriile contribuabililor, adică a **persoanelor fizice și juridice**, care sunt obligate să prezinte declarația cu privire la impozitul pe venit sunt prevăzute în art. 83 din Codul fiscal. Forma declarației prezentate de persoanele fizice, este prevăzută de Hotărîrea Guvernului nr. 1398 din 08.12.2008 pentru aprobarea formularului declarației persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit și modul de completare a acesteia.

Din aceste prevederi rezultă că, noțiunea „darea de seamă” include și declarația cu privire la impozitul pe venit, pe care anumite persoane fizice, specificate de lege, sunt obligate să o prezinte.

În acest mod constatăm, Codul fiscal sancționează neprezentarea sau prezentarea tardivă a declarației cu privire la impozitul pe venit.

O regulă importantă este stabilită în art. 233 din Codul fiscal conform căruia, tragerea la răspundere pentru încălcare fiscală se face în temeiul legislației fiscale în vigoare în timpul și la locul săvîrșirii încălcării, cu condiția că **încălcarea fiscală, prin caracterul ei, nu atrage după sine, în condițiile legii, răspunderea penală**. Tragerea la răspundere pentru încălcări fiscale conform prezentului titlu sau la o altă răspundere juridică pentru încălcarea legislației fiscale nu exonerează persoana sancționată de obligația plății impozitului, taxei și/sau majorării de întîrziere (penalității), stabilite de legislație.

Actualmente răspunderea persoanei fizice pentru evaziune fiscală este prevăzută de art. 301 Cod contravențional nr. 218-XVI din 24.10.2008, care prevede, evaziunea fiscală a persoanelor fizice prin neprezentare sau prin prezentare tardivă, fără motive întemeiate, a **declarației pe venit** și/sau prin includere în declarația pe venit a unor date vădit denaturate privind veniturile sau cheltuielile ori prin tănuire a altor bunuri impozabile, dacă suma impozitului neachitat nu depășește 1500 de unități convenționale.

Acest articol prevede noțiunea de „declarație pe venit”, care este una neclară și poate fi confundată cu „declarația cu privire la impozitul pe venit” sau cu „declarația cu privire la venituri și proprietate” prevăzută de Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere nr. 1264-XV din 19.07.2002.

Proiectul propune introducerea răspunderii penale pentru evaziune fiscală pentru persoanele fizice, totodată se propune și modificarea art. 301 din Codul contravențional, pentru aducerea în concordanță a ultimului cu prima propunere. Însă, după cum este arătat mai sus, în art. 301 al Codului contravențional se utilizează o

noțiune confuză, care nu permite aprecierea justă a propunerii de modificare a art. 301 din Codul contravențional în redacția propusă de autori. Astfel, credem că inițial este necesar de adus în concordanță cu prevederile legislației art. 301 Cod contravențional, pentru concretizare dacă prevederile acestuia se referă la „declarația cu privire la impozitul pe venit” sau la „declarația cu privire la venituri și proprietate”.

Codul penal prevede și răspunderea penală a persoanelor fizice pentru practicarea ilegală a activității de întreprinzător, în art. 241. Astfel, obținerea unui venit ilegal de către persoanele fizice, prin practicarea **ilegală** a activității de întreprinzător, adică fără dreptul obținut oficial de a practica o astfel de activitate, este sancționată de lege.

În acest mod, în situația când legea prevede destule pîrghii atât de ordin contravențional, cit și penal, pentru a coordona veniturile persoanelor fizice cu contribuția proporțională a acestora la formarea bugetului de stat și avînd în vedere situația social-economică a statului, nu credem că modificările propuse de proiect vor aduce la rezultatul scontat.

O soluționare a situației ar fi depistarea și sancționarea conform legislației în vigoare, a cazurilor existente de evaziune fiscală a persoanelor fizice și nu înăsprirea răspunderii pentru această încălcare de lege. Nota informativă alăturată proiectului de lege nu conține o analiză a situației în domeniu pe segmentul dat, care ar permite determinarea necesității și oportunității de adoptare a normelor prevăzute în proiect. Considerăm că, ar fi oportună prezentarea unei informații, privind numărul sancțiunilor fiscale și contravenționale aplicate persoanelor fizice conform art. 260 alin. (1) Cod fiscal și art. 301 Cod contravențional în anii 2009-2010, cu indicarea mijloacelor bănești acumulate la bugetul de stat, urmare aplicării acestora.

O analiză eventuală a situației social-economice existente la moment în țară, credem că ar constata fapte cunoscute și evidente pentru toți, de exemplu se cunoaște că, majoritatea populației țării își asigură existența datorită veniturilor secundare, (activități de muncă neoficiale, transferuri de peste hotare) care în majoritatea cazurilor nu sunt supuse unei evidențe. Este binecunoscut și faptul că, circuitul economic și economia țării sunt susținute în mare parte de transferurile bănești în adresa persoanelor particulare, de la rudele acestora, aflate peste hotarele statului. Astfel, în cazul acceptării proiectului, majoritatea populației, din motiv că obține venituri suplimentare neoficiale, ar fi potențiali bănuți în comiterea infracțiunii, propuse spre adoptare de proiect. Reieșind din aceste momente, nu credem că criminalizarea faptelor în modul propus de proiect, ar soluționa problema abordată, ba mai mult, în consecință ar apărea dificultăți pentru sistemul judiciar în întregime, legate de majorarea cazurilor judiciare, dificile de a fi demonstrate.

Procedura de urmărire penală pe asemenea cazuri va fi complicată și neobiectivă, din motiv că persoanele fizice nu duc evidența tuturor veniturilor obținute pe parcursul anului, ceea ce creează premise pentru admiterea de către contribuabili a erorilor neintenționate la întocmirea dărilor de seamă anuale. În plus la aceasta, toate

aceste momente vor fi temeiuri pentru acumularea abuzivă și interpretarea eronată a probelor de către organul de urmărire penală.

De asemenea, sancțiunea propusă de proiect la alin. (2) art. 244¹ Cod penal nr. 985-XV din 18.04.2002, închisoare pînă la 5 ani este neproporțională cu sancțiunea – închisoare de pînă la 3 ani, stabilită persoanelor juridice pentru aceleași acțiuni incriminate de art. 244 alin. (2) Cod penal.

II. Obiecții de ordin tehnico-legislativ

1. La art. II al proiectului este greșit indicat anul Monitorului Oficial al Republicii Moldova – 2008, corect fiind 2009.

2. Art. II propunem să fie completat cu dispoziția de modificare a art. 301 alin. (1) din Codul contravențional, care să prevadă substituirea cuvintelor „declarației pe venit” cu sintagma „declarației cu privire la impozitul pe venit”.

Asupra oportunității adoptării proiectului de lege urmează să se pronunțe Parlamentul în ședința plenară.

Șef Direcție
Ion CREANGĂ

ex: S. Sidor
tel. 270